

Osoba przedsiębiorcy

- ✓ Jakie predyspozycje ułatwiają prowadzenie działalności.
- ✓ Jak ocenić swoją motywację do prowadzenia firmy.
- ✓ Jakie są obowiązki przedsiębiorcy, gdy zatrudnia pracownika.

Jednym z najważniejszych elementów planowanej działalności jesteś Ty. To Ty będziesz musiał ją wymyślić i zrealizować. To od Ciebie zależy ewentualny sukces lub porażka.

Zastanawiasz się zapewne, czy jesteś przedsiębiorczy?

Przedsiębiorczość jest słowem wieloznacznym. W odniesieniu do osoby przedsiębiorcy oznacza wiele cech, które mogą okazać się pomocne, istotne lub konieczne, w zależności od rodzaju przedsięwzięcia.

W przypadku samozatrudnienia najważniejsze będą Twoje umiejętności, to czy jesteś profesjonalistą, czy samodzielnie pracując robisz to na wysokim poziomie. Jeśli chciałbyś później taką firmę rozwinąć, musiałbyś pomyśleć o osobach, które będą Tobie pomagać, o narzędziach, które pozwolą zaoszczędzić Twoje zasoby. Tą drogą możesz z czasem dojść do takiej działalności gospodarczej, która będzie przynosiła dochody, mimo że Ty już osobiście jej nie wykonujesz, ale nią zarządzasz, czyli planujesz, organizujesz, motywujesz, kontrolujesz. Wtedy będziesz musiał wykazać się dużą przedsiębiorczością.

Oprócz tego liczyć się będzie Twoja wiedza, doświadczenie, umiejętności, uprawnienia, predyspozycje, zainteresowania, znajomości, zasoby, motywacja, produkt, usługa, aktualne prawo, system administracyjny i sytuacja rynkowa.

Zastanawiasz się zapewne, czy się do tego nadajesz?

Każda działalność ma swoją specyfikę (tempo pracy, charakter, organizację, strukturę, zakres odpowiedzialności). Spokój, satysfakcję i dobre samopoczucie osiągniesz, gdy będzie ona pasowała do Twojego profilu predyspozycji. Patrząc z tej perspektywy nie znajdziesz u siebie cech negatywnych. Możesz natomiast dostrzec te źle wykorzystane.

Własna firma zmusza do kontaktów z innymi ludźmi, określonego sposobu komunikacji.

- Ilu masz znajomych i jakie są te relacje?
- Czy jesteś aktywny, czy jesteś introwertykiem?

- Lubisz dominować, czy jesteś nieśmiały?
- Często się kłócisz, czy jesteś uczynny?

Własna firma to raczej długofalowa działalność. Sporo pagórków i sporo zakrętów. Ważne jest w jaki sposób reagujesz na trudności.

- Zazwyczaj jesteś wesoły?
- Bywasz impulsywny?
- Potrafisz być cierpliwy?
- Szybko się denerwujesz?
- Często się boisz?

Własna firma to też praca. Trzeba do niej każdego dnia wstać i te dni bywają podobne.

- Dasz radę wytrwać?
- Zorganizujesz rzetelną obsługę klienta?

Własna działalność to w końcu dla Ciebie nowe doświadczenie.

- Cieszy Cię to?
- Jesteś go ciekaw?
- Masz fajne pomysły?
- Jesteś w stanie polubić przyszłych klientów, jeśli będą tak inni od Ciebie?
- Mógłbyś się dla nich czegoś nauczyć?

Trudno o jeden uniwersalny zestaw cech idealnego przedsiębiorcy. Ale można postarać się wskazać kilka najczęściej powtarzających się predyspozycji. Na pewno warto być optymistą i wierzyć w siebie i w możliwe rozwiązanie. Odważnie podejmować ryzyko, być odpornym na stres. Zdecydowanie, samodzielnie, odpowiedzialnie myśleć i działać, podejmować decyzje i inicjatywy. Aktywnie, analizować sytuację, szukać informacji i pomocnych osób, nazywać i rozwiązywać problemy, robić plany, stawiać cele. Klientów obsługiwać w sposób zorganizowany i rzetelny. Znać swoje wady i zalety, być świadomym swoich mocnych i słabych stron. Elastycznie podejmować nowe wyzwania, wykorzystywać okazje, rozwijać się. Maksymalizować swój wpływ, bo w życiu rzadko mamy do czynienia z sytuacjami czysto losowymi lub czysto zależnymi od nas. Warto przewidywać posunięcia innych, ograniczać możliwość ich ingerencji, wpływać na postępowanie innych, panować nad swoimi emocjami, aby ktoś inny nie przejął nad nimi kontroli. Wypadków losowych nie

można przewidzieć, ale można opracować różne alternatywy, modyfikować swoje postępowanie. Jeśli jesteś kobietą, to prawdopodobnie masz większą podzielność uwagi, lepiej znosisz sytuacje kryzysowe, bezpieczniej podejmujesz ryzyko. Jeśli jesteś mężczyzną, to masz preferencje do zachowań bardziej zdecydowanych, konkretnych i agresywnych.

Zastanawiasz się zapewne, czy masz na to ochotę?

Motywacja to słowo, które pochodzi z łaciny (*movere*) i znaczy po prostu ruszać z miejsca. Ukierunkowuje Twoje działanie na osiągnięcie celu. Jest warunkiem zmiany we własnej osobie, zmiany warunków zewnętrznych, zmiany własnego położenia, zdobycia czegoś, zwrócenia na siebie uwagi. To dzięki niej rozpoczynasz, kierujesz i utrzymujesz aktywność fizjologiczną i psychiczną w stanie gotowości do określonego działania.

Czasami robisz coś, bo chcesz uniknąć kary, albo otrzymać nagrodę, bo pojawiła się jakaś możliwość, powstała jakaś alternatywa lub wystąpiło jakieś zdarzenie losowe. Nadzieja na sukces jest jednak większa, gdy kierują Tobą wewnętrzne potrzeby przynależności, szacunku, samorealizacji, wykorzystania potencjału. Spróbuj wyobrazić sobie swoją działalność, zastanów się jak bardzo Ci na niej zależy, zaplanuj ewentualne przygotowania.

Jeśli pamiętasz ze szkoły Piramidę Potrzeb Masłowa, to łatwiej Ci będzie ją sobie zinterpretować pod kątem zjawiska pracy. Czasami zatrudnienie daje nam tylko wynagrodzenie, czasami trochę lub znacznie więcej. Pomyśl o swoich doświadczeniach.

- Co zyskałeś, a czego Ci było brak?
- Co chcesz osiągnąć, a czego już nie chcesz?
- Co jeszcze możesz, a czego już nie?
- Jak sobie to wyobrażasz i jak bardzo Ci na tym zależy?
- Jak będziesz się czuć, kiedy to się stanie?
- Dlaczego tego nie masz?
- Co powinieneś zrobić?
- Od czego zaczniesz, kiedy zaczniesz, jak długo będziesz to robić?
- Ile czasu, pieniędzy, energii jesteś w stanie zainwestować?
- Kto może Tobie pomóc i co może Tobie przeszkodzić?
- Jak będziesz się kontrolować?

Zastanawiasz się zapewne, czy warto?

Czasami nasze otoczenie nas nie wspiera. Wskazuje kolejne przykłady porażek, niekonstruktywnie krytykuje, powtarza nieprawdziwe, zgeneralizowane przekonania (niepewny chleb, brak czasu, zaniedbany dom, pogoń za pieniędzmi). Podkreśla ryzyko utraty zainwestowanych pieniędzy (zła inwestycja, zły kontrahent, zły wspólnik), brak czasu, sezonowość, zmienność rynku. Po części jest to uzasadnione. Wszystko ma minusy, ale ma też plusy.

Dla wielu własna działalność to jedyny sposób na życie. To realizacja wielu planów i spełnienie marzeń, wspaniałe wyzwanie, nieskrępowany rozwój, większe pieniądze, nienormowany czas pracy. Dla niektórych to najlepsze rozwiązanie, punkt zwrotny i przełom w obliczu jakiegoś zdarzenia losowego, sytuacji zewnętrznej, okazji lub straty. A dla innych po prostu własne miejsce na rynku pracy.

Jeśli nadal się wahasz, to możesz skorzystać z wielu bezpłatnych szkoleń organizowanych w centrach wspierania przedsiębiorczości, w parkach naukowo-technicznych, w inkubatorach przedsiębiorczości. Później możesz jeszcze umówić się na indywidualne konsultacje, które będą obiektywną i realną oceną Twojej sytuacji (<http://www.inkubator-gdynia.pl/> <http://inkubatorstarter.pl/> <http://www.aipgdansk.pl/> <http://www.swp.gda.pl/> <http://www.gdyniaprzedsiebiorcza.pl/> <http://www.fungo.com.pl/> <http://ppnt.pl/> <http://www.gpnt.pl/>).

Zatrudniając choćby jednego pracownika stajesz się pracodawcą. Musisz wtedy pamiętać o obowiązkach formalnych, bezwzględnie wynikających z przepisów prawa i polityki państwa (kodeksu pracy, ustaw szczegółowych, zakładowego prawa pracy, umowy o pracę). Za ich niewykonywanie grożą sankcje prawne, finansowe i ewentualna konieczność wypłaty pokrzywdzonemu odszkodowania. Musisz również pamiętać o wielu dodatkowych, faktycznych obowiązkach.

Co musisz?

- zawrzeć umowę o pracę, sporządzić ją na piśmie i podpisać przed rozpoczęciem pracy (pamiętając o domniemaniu umowy o pracę, czyli o tym, że o rodzaju umowy

nie świadczy jej nazwa, ale treść)

- w umowie uzgodnić: co? gdzie? kiedy? jak? za ile? (uzgodnić „godziwe” wynagrodzenie, pamiętając o zakazie korzystania z pracy nieodpłatnej, obowiązkowej płacy minimalnej, o płaceniu za pracę wykonaną i gotowość do niej, o wypłatach terminowych i regularnych, do rąk własnych lub na konto, nie rzadziej niż raz na miesiąc)
- prowadzić akta osobowe i dokumentację pracowniczą (założyć, aktualizować, zamknąć i odpowiednio przechowywać)
- zgłosić pracownika do ubezpieczenia i opłacać należne składki
- zapewnić bezpieczeństwo, ochronę życia i zdrowia przebywającym na terenie firmy
- zapewnić pierwszą pomoc, ochronę przeciwpożarową i ewakuację
- zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki pracy (stosować przepisy i zasady, usuwać uchybienia, reagować na potrzeby szczególnie młodocianych, ciężarnych, karmiących, niepełnosprawnych)
- stworzyć służbę BHP, powierzyć to zadanie odpowiedniemu pracownikowi lub wykonać je samodzielnie (w zależności od ilości pracowników)
- organizować wstępne i okresowe szkolenia BHP (w czasie pracy, na swój koszt)
- zapewnić pracownikom narzędzia i materiały, odzież roboczą i ochronną, sprzęt ochrony osobistej
- ponosić koszty profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami
- zatrudniać zgodnie z kwalifikacjami i stanem zdrowia (kontrolować posiadane uprawnienia)
- wprowadzić pracownika do firmy, do zespołu, do pracy
- przygotować stanowisko
- organizować pracę mało uciążliwie (monotonia, tempo), tak by osiągnąć wysoką wydajność i należyłą jakość
- musisz pomagać pracownikom w podnoszeniu kwalifikacji
- w razie konieczności wypłacić ewentualne odprawy (emerytalną, rentową, pośmiertną)
- zwalniać zgodnie z przepisami (za wypowiedzeniem lub bez)
- świadectwo pracy wydać bezwzględnie (jeśli dalsza współpraca to na żądanie)

Co powinieneś w miarę możliwości?

- szanować godność i dobra osobiste pracownika
- dbać o zasady współżycia społecznego

- pomagać pracownikom w sprawach bytowych, socjalnych i kulturalnych
- pomagać pracownikom w sprawach związanych z emeryturą, rentą, rehabilitacją
- przeciwdziałać mobbingowi, czyli działaniom i zachowaniom, które nękają, zastraszają, poniżają, ośmieszają, izolują pracownika (inaczej zadośćuczynienie i odszkodowanie)
- unikać dyskryminacji ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, czas i długość pracy
- umiejętnie zarządzać personelem (planować, organizować, motywować, kontrolować, oceniać obiektywnie i sprawiedliwie)

Czynności z zakresu prawa pracy możesz wykonywać osobiście. Możesz również wyznaczyć do tego odpowiedniego pracownika lub kierownika. Pamiętaj o tym, że pracownik ma prawo do informacji i wyjaśnień w tym zakresie, a jeśli jest ich wielu to trzeba stworzyć dla nich odpowiednie regulaminy.